

Aan

Staatssecretaris JPS

Deadline: 7 november
2024

TER BESLISSING

Publieke Gezondheid

BME

Opgesteld door

nota

stand van zaken en ontwikkelingen
bevolkingsonderzoeken naar kanker

Datum

20 oktober 2024

Kenmerk

3987657-1073554-PG

Uw kenmerk

-

Zaaknummer

1073554

Afschrift aan

-

Bijlage(n)

0

1. Aanleiding

Het RIVM/Centrum voor Bevolkingsonderzoek publiceert jaarlijks de monitors met de resultaten van de bevolkingsonderzoeken naar baarmoederhalskanker, borstkanker en darmkanker. Met bijgevoegde brief stuurt u de monitors over 2023, die binnenkort verschijnen, naar de Kamer, conform goed gebruik om dit jaarlijks rond de publicatie van het RIVM te doen. Tegelijkertijd informeert u de Tweede Kamer over de stand van zaken en relevante ontwikkelingen bij deze bevolkingsonderzoeken.

2. Geadviseerd besluit

Ik adviseer u bijgaande brief te ondertekenen en op 7 november as. te versturen.

De deadline voor verzending is op 7 november gezet. Dit met het oog op de gelijktijdige publicatie van de monitors door het RIVM en het voorbereiden van de communicatie daarover.

3. Kernpunten

- U geeft voor de drie bevolkingsonderzoeken naar kanker de belangrijkste cijfers uit de monitor weer en gaat in op de ontwikkelingen in het afgelopen jaar.
- De stand van zaken wordt weergegeven over de bevolkingsonderzoeken naar kanker in Caribisch Nederland.
- Ook gaat de brief in op de ontwikkelagenda voor de bevolkingsonderzoeken, waaraan wordt gewerkt.
- U beschrijft verschillende overstijgende actuele thema's: deelname en toegankelijkheid, gegevensuitwisseling, duurzaamheid, de start van een joint action en de recent uitgevoerde beleidsevaluatie bevolkingsonderzoeken naar kanker.

4. Toelichting

De monitors

In de brief zijn de belangrijkste indicatoren voor de bevolkingsonderzoeken naar kanker opgenomen. Het gaat vooral om deelname, verwijzingen, gesignaleerde kankergevallen en effectiviteit. Vervolgens komen een aantal specifieke ontwikkelingen aan de orde.

Caribisch Nederland

In 2021 is gestart met het aanbieden van de bevolkingsonderzoeken in Caribisch Nederland. De brief beschrijft hoe de voortgang is op de verschillende eilanden en bij de verschillende bevolkingsonderzoeken.

Datum

20 oktober 2024

Kenmerk

3987657-1073554-PG

De ontwikkelagenda

VWS werkt met het RIVM aan een ontwikkelagenda voor de bevolkingsonderzoeken. Naast de bevolkingsonderzoeken naar kanker richt de ontwikkelagenda zich ook op verschillende screeningsprogramma's rond zwangerschap en geboorte. Doel van de ontwikkelagenda is tijdig zicht te krijgen op nieuwe ontwikkelingen, hierin te kunnen prioriteren en pro-actief te handelen als het gaat om de doorvoering ervan binnen de bevolkingsonderzoeken. In bijgevoegde brief wordt beschreven dat u in lijn met uw voorgangers verder gaat met het opstellen van de ontwikkelagenda, waarbij de inzet is om de ontwikkelagenda begin 2025 af te ronden en aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Deelname en toegankelijkheid

Inzet is om de cliënten te laten besluiten over al dan niet deelname op basis van goede informatie. Daarbij streven we naar zo laag mogelijke drempels voor deelname. De deelname aan alle drie de bevolkingsonderzoeken loopt een aantal jaar geleidelijk aan terug. Bij baarmoederhalskanker zien we in 2022 een stijging in deelname die lijkt samen te hangen met de bredere inzet van de zelfafnameset. De brief gaat in op de ingezette maatregelen rond toegankelijkheid.

Gegevensuitwisseling

Uitwisseling van gegevens vanuit de curatieve zorg zijn van belang voor de monitoring van de bevolkingsonderzoeken en het verbeteren van de kwaliteit daarvan. Deze gegevensuitwisseling staat al langer onder druk. De brief gaat in op de Verzamelweg gegevensverwerking II, die dit naar verwachting op termijn gaat verbeteren.

Duurzaamheid

De bevolkingsonderzoeken hebben (net zoals de zorg) een negatieve impact op het milieu. Het RIVM werkt aan een bredere verkenning gestart om verdere mogelijkheden tot verduurzaming in beeld te brengen.

Internationaal

De positionering en de uitvoering van de bevolkingsonderzoeken zijn internationaal heel verschillend. Uitwisseling van ervaringen en samenwerking in onderzoek biedt kansen om de bevolkingsonderzoeken in Nederland efficiënter en effectiever te maken. De brief gaat in op het recent gestarte Europees programma dat zich hierop richt.

Beleidsvaluatie bevolkingsonderzoeken naar kanker

De bevolkingsonderzoeken zijn kosteneffectieve programma's die veel gezondheidswinst opleveren. In 2024 is een hernieuwde beleidsvaluatie naar de bevolkingsonderzoeken naar kanker uitgevoerd door Ecorys. Het rapport wordt als bijlage bij de Kamerbrief meegestuurd naar de Kamer en de bevindingen worden kort beschreven. Ecorys concludeert dat de bevolkingsonderzoeken doeltreffend zijn en dat de organisatorische en financiële doelmatigheid als goed worden beschouwd. De aanbevelingen krijgen aandacht in de lopende gesprekken met ketenpartijen.

Datum

20 oktober 2024

Kenmerk

3987657-1073554-PG

a. Draagvlak politiek

De bevolkingsonderzoeken zijn regelmatig aan de orde in de Tweede Kamer. Het belang van bevolkingsonderzoeken wordt over het algemeen ondersteund. Jaarlijks wordt deze uitgebreide brief over de bevolkingsonderzoeken naar de Kamer gezonden met daarbij de monitors. Veel van deze onderwerpen kwamen eerder aan de orde bij het Commissiedebat Medische preventie.

Op dit moment speelt met name de discussie over de inzet van MRI voor vrouwen met dicht borstweefsel en het terugkoppelen van borstdensiteit. De planning is om hierover voor de start van het herfstreces twee stukken naar de Tweede Kamer te sturen (Kamerbrief en antwoorden op Kamervragen). In bijgevoegde brief wordt naar deze aparte brieven verwezen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het draagvlak voor de bevolkingsonderzoeken krijgt vooral vorm via de programmacommissies van het RIVM. Hierin zijn verschillende betrokken organisaties vertegenwoordigd, inclusief patiëntenorganisaties. Het RIVM zal de publicatie van de monitors vergezellen van een nieuwsbericht ter duiding van de cijfers uit de monitors. De monitors leveren meestal veel publiciteit op. Het RIVM heeft het voortouw in de communicatie daarover.

De bevolkingsonderzoeken hebben recent veel aandacht gekregen in de pers en op sociale media. Met name over het screenen bij zeer dicht borstweefsel heeft veel reacties opgeroepen.

c. Financiële en personele gevolgen

In de brief aan de Tweede Kamer van 17-12-2021 is aangegeven dat met de bevolkingsonderzoeken op CN wordt toegewerkt naar een structureel en volwaardig aanbod van de bevolkingsonderzoeken naar kanker op CN. ZJCN is bezig met de structurele borging van dit programma, inclusief de financiering. Bovenstaande is afgestemd met FEZ.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

n.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De brief is afgestemd met de directie ZJCN, FEZ, het Centrum voor Bevolkingsonderzoek van het RIVM en m.b.t. het onderwerp pijnbestrijding met ZonMw. Het secretariaat van de Gezondheidsraad heeft meegelezen ter feitelijke check over de beschreven adviestrajecten.

f. Gevolgen administratieve lasten

n.v.t.

g. Toezeggingen

De volgende toezeggingen worden afgedaan, of aangepast:

- Toezegging nr. 11500: De minister van VWS zegt toe de Kamer rond de zomer van 2024 opnieuw te informeren over de ontwikkelagenda. De termijn hiervan wordt verplaatst naar het eerste kwartaal van 2025.

- Toezegging nr. 11383: De minister van VWS zegt toe voor het einde van het jaar opnieuw de Kamer te informeren over het screeningsinterval.
- Toezegging nr. 11501: De onderzoeksresultaten van het onderzoek van het RIVM over de dalende deelnametrend komen het laatste kwartaal van 2024 beschikbaar en zullen met de Kamer worden gedeeld.

Datum

20 oktober 2024

Kenmerk

3987657-1073554-PG

h. Fraudetoets

n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.